

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Sociologie

Varianta 6

Profilul umanist din filiera teoretică.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I TÉTEL

(30 pont)

Irja a vizsgalpra a helyes válasznak megfelelő betűt! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. A hagyományos társadalom sajátos házasságkötési formája:
 - a. a szerelemből kötött házasság
 - b. a házasság, mint a vagyonmegőrzés stratégiája
 - c. megegyezésen alapuló együttélés
 - d. vadházasság
2. Az egyház:
 - a. jogi intézmény
 - b. társadalmi intézmény
 - c. politikai intézmény
 - d. gazdasági intézmény
3. A demokratikus rendszer jellemzője:
 - a. politikai pluralizmus
 - b. a hatalmi ágak egyesítésének
 - c. az alkotmány megszegése
 - d. a polgárok alapvető jogainak és szabadságainak korlátozása
4. Amikor a társadalomban egy személy hátrányos helyzetbe kerül egy bizonyos nemzetiséghez való hovatartozása miatt, egyik formája:
 - a. az alturizmusnak
 - b. a konszenzusnak
 - c. a meghurcoltatásnak
 - d. a diszkriminációnak
5. Az alkalmazottak és az alkalmazó közötti konfliktus eredményezhet:
 - a. sztereotípiát
 - b. sztrájkot
 - c. előítéletet
 - d. áldozattá válást
6. A köztisztviselők előnyben részesített kapcsolatok következtében való elfoglalása:
 - a. korrupció
 - b. meritokrácia
 - c. kárpótlás
 - d. konformizmus
7. A tanórákon elsajátított ismeretek bővítése céljával, a történelmi múzeumba tett látogatás a nevelés azon formája, amely:
 - a. formális
 - b. informális
 - c. non formális
 - d. helytelen

8. Az alkotmányosság felsőbbrendűségének elve szerint:
- az állam szabadon dönt kül- és belügyeiben
 - az állam alapvető törvénye az Alkotmány
 - a polgárok nem egyenlők a törvény előtt
 - az állam hatalmi ágai egyesítve vannak
9. A személyek egy csoportja, amely állandó jelleggel az állatvédelem terén önkénteskedik, tevékenységi körét törvényesítheti, ha létrehoz egy:
- egyházat
 - informális csoportot
 - kereskedelmi társaságot
 - civil szervezetet
10. Egyik súlyos formája a bűncselekményeknek:
- az emberkereskedelem
 - a hazugság
 - a csendháborítás
 - a szemetet eldobni az utcán

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban a *szocializációra* vonatkozó fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz kijelentések. Írják a vizsgalatra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. Megelőző szocializáció	1. A társadalom által nyújtott modellekkel összhangban levő proszociális magatartást jelöli.
b. Reszocializáció	2. Egy személy bizonyos jogától való megfosztása olyan jellemzők miatt, mint a kor, vallás vagy fizikai adottságok.
c. Pozitív szocializáció	3. Élete későbbi szakaszaira készíti fel az egyént, segítve őt bizonyos társadalmi szerepek hatékonyabb betöltésében.
d. Negatív szocializáció	4. Bizonyos helyzetekben, totális intézményekben jön létre.
5. A társadalmi normákkal konfliktusban áll, deviáns viselkedésformákat foglal magába.

12 pont

B. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget

„Egyes tanulmányok a bűnözői magatartás és az olyan társadalmi vagy egyéni kórtörténetek, mint a szegénység, a rossz állapotú lakások, a nyomornegyedek, a szabadidős létesítmények hiánya, a nem megfelelő és szerencsétlen családok, az érzelmi instabilitás bizonyos mértékű összefüggéseire mutatnak rá... Más tanulmányok azt bizonyították, hogy a gazdasági-társadalmi osztály felsőbb rétegeihez tartozó egyének, habár nem élnek szegénységben, nem tartják tiszteletben a törvényt, olyan korrupciós bűncselekményeket követnek el, mint például a megvesztegetés, a befolyással való üzérkedés, tisztességtelenül megszerzett haszon elfogadása...”

(Vlăsceanu, L., coord., 2011. *Sociologie*. Iași, Ed. Polirom)

A fenti szövegből kiindulva, válaszoljon az alábbi kérelmekre:

- Fogalmazza meg a szöveg alapgondolatát! **2 pont**
- Magyarázza meg, körülbelül fél oldalas terjedelemben, a szövegben megemlített két szociológiai fogalom interakcióba lépésének sajátos módját! **10 pont**
- Érveljen a következő hipotézis mellett vagy ellen: *az egyént bűncselekmények elkövetésére készítheti a deviáns magatartásokkal való kapcsolatba kerülés azon csoportokon belül, amelyeknek tagja!* **3 pont**
- Mutassa be az elsődleges szocializáció és a kiskorú bűnözés kapcsolatára vonatkozó személyes véleményét! **3 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Pontosítsa a *státusközi konfliktus* fogalmát! **4 pont**
2. Említse meg az elsődleges csoport két jellemzőjét! **6 pont**
3. Mutasson rá, fél oldal terjedelmű, összefüggő szövegben, amelyben a fogalmakat sajátos szociológiai értelmükben használja, egy összefüggésre az *interjú* és a *kérdőív* fogalmi közti összefüggésre! **10 pont**
4. Példázzon egy lehetséges szerepkudarcot a kortárs társadalomban! **4 pont**
5. Érveljen, körülbelül tíz sor terjedelemben, azon kijelentés mellett, mely szerint: *az egyedül felek csoportja (társak csoportja) a gyerekek önálló, a szülői ellenőrzésen kívül eső megnyilvánulásaihoz biztosít keretet.* **6 pont**